

איגרת לגננת

מחקר בגן

בשנים האחרונות חוקרים, מחנכים וקובעי מדיניות מראים עניין מוגבר בהוראה ולמידה מדעית בגיל הרך. תשומת הלב הנתנת לחינוך המדעי בגן נתמכת על ידי תיאוריה התפתחותית המצביעה על כך שילדים בגיל הרך מוכנים ומונעים לחקור וללמוד על העולם הסובב אותם. קיימת הסכמה כי לחינוך מדעי בגיל הרך יש את הפוטנציאל לפתח סקרנות והתעניינות, חשיבה יצירתית, חשיבה ביקורתית, מיומנויות ורעיונות מדעיים, ולהקנות גישה חיובית למדע (1,2). רוב הגנות מסכימות שיש ללמד מדע בגיל הרך (3), אך נמצא כי גנות נוטות ללמד מדע ולבצע חקר לעתים רחוקות יותר בהשוואה לשפה

ואוריינות, לימודי חברה ואמנות (4), הפער הזה עשוי לנבוע, בין היתר, מהעמדות והרגשות של הגנות ביחס להוראת המדעים. המחקר של רביב ודרוביבסקי (3), מלמד כי רוב הגנות מסכימות שהזמן המוקדש ללימוד מדעים אינו מספיק, והטענה העיקרית העולה מדברי הגנות היא החוסר במשאב הזמן. נטען כי ההכנה לקראת הוראת המדעים גוזלת זמן רב יותר מאשר ההכנות לקראת תחומים אחרים (3).

פרחי ההוראה בחוג לגיל הרך ב"מכללה האקדמית לחינוך חמדת הדרום" מגישות לגנות הצעות מחקר מונגשות שמטרתן עידוד הגנות לבצע מחקר עם הילדים בגן. בשל ההבנה כי משאב הזמן הוא החוליה החלשה, הצעות מכילות את כל הדרוש לביצוע המחקר בגן החל מרקע ומבוא מדעי לגננת, דרך תבנית והוראות בהירות לביצוע המחקר, הצעות לאיסוף התוצאות ועיבודן, ועד הצעות לדיון והסקת מסקנות.

הסטודנטיות מציעות לגננת נושאי מחקר מגוונים והגננת יכולה לבחור את הנושא המעניין את הילדים בגן שלה. מגוון הרעיונות למחקר מאפשר לילדים ולגננת "לצאת מהקופסא", "לחשוב בקופסאות חדשות", להטיל ספק בכל, ולצאת ולחקור את העולם (5). מגוון הנושאים מעודד את הסקרנות ומבהיר כי כל שאלה היא ברת מחקר.

הצעות המחקר הללו מתבססות על שיתוף מלא של הילדים בפעילות המחקרית ומתאימות לגישת "הגן העתידי" המתבסס על האמונה ביכולתם של הילדים ליזום להוביל, ללמוד ולחקור (6). על פי הצעות המחקר שלנו הילדים יבצעו תצפיות, או ניסויים. יאספו את התוצאות, יעבדו אותן ויגיעו למסקנות בתיווכה של הגננת.

אנו מקוות שהצעות מחקר מונגשות אלו שנכתבו במקצועיות ובהתרגשות ע"י פרחי ההוראה לגיל הרך ב"מכללה האקדמית לחינוך חמדת הדרום", יעודדו מחקר בגן, וידיגשו את ההנאה המלווה את תהליך החקר.

ד"ר עדנה נהון קריסטל מרצה בקורס "סביבות למידה בלתי פורמאליות בהוראת המדעים"

המכללה האקדמית לחינוך חמדת הדרום

1. Eschach, H. (2011). **Science for young children: A new frontier for science education.** Journal of Science Education & Technology. Advance online publication. <http://dx.doi.org/10.1007/s10956-011-9324-1>.
2. Spektor-Levy, O., Kesner-Baruch, Y., & Mevarech, Z. (2011). **Science and scientific curiosity in pre-school: The teacher's point of view.** International Journal of Science Education, 35(13), 2226-2253.
3. רביב א. ודרובישבסקי י. (2017). **עמדות של גננות כלפי לימודי מדע וטכנולוגיה וכלפי יישום התוכנית להוראתם בגן הילדים.** חוקרים @ הגיל הרך - מכללת לוינסקי לחינוך גליון מס' 6.
4. Early DM, Iruka IU, Ritchie S, Barbarin OA, Winn DMC, Crawford GM, Pianta RC. (2010) **How do pre-kindergarteners spend their time? Gender, ethnicity, and income as predictors of experiences in pre-kindergarten classrooms.** Early Childhood Research Quarterly.;25(2):177–193. <http://dx.doi.org/10.1016/j.ecresq.2009.10.003>
5. דה ברבנדר ל. ועיני א. (2013) **"חשיבה בקופסאות חדשות"** . מטר. תל אביב.
6. פורטל עובדי הוראה, מרחב פדגוגי. **הגן העתידי.** משרד החינוך. <https://pop.education.gov.il/sherutey-tiksuv-bachinuch/academya-bareshet/kol-hashidurim/gan-atidi/>